

Spotkanie w sprawie kryteriów wynikających z aktu delegowanego do Taksonomii

Warszawa, 14 listopad 2023 r.

- **Wprowadzenie**
- **Potrzeby inwestycyjne w stabilne i niskoemisyjne moce wytwórcze – el. gazowe, jednostki kogeneracyjne i el. jądrowe**
- **Główne zapisy uzupełniającego aktu delegowanego (2022/1214)**
- **Zasady ogólne stosowania Taksonomii**
- **Podsumowanie**

- I. **W związku z przyjęciem dnia 9 marca 2022 r. uzupełniającego aktu delegowanego nr 2022/1214, który określił techniczne kryteria kwalifikacji dla wytwarzanie energii z gazu i energii jądrowej warunkujące uznanie tych inwestycji za zrównoważone, w ramach TGPE został powołany Zespół, który przeanalizował szczegółowo poszczególne zapisy uzupełniającego aktu delegowanego oraz w miejscach wymagających interpretacji, przygotował rekomendacje wdrożeniowe.**
- II. Analiza została skonsultowana z MKiŚ i MRiT, które nie zgłosiły zasadniczych zastrzeżeń do propozycji rekomendacji wdrożeniowych TGPE.
- III. Mając na uwadze podjęte w ramach MRiT prace Grupy Roboczej ds. Taksonomii, celowym jest również uzgodnienie materiału w ramach ww. Grupy, aby zapewnić jednolite podejście do technicznych kryteriów kwalifikacji zarówno na poziomie administracji jak i sektora finansowego.
- IV. **Należy podkreślić, że przepisy uzupełniającego aktu delegowanego zawierają wiele zapisów ogólnych lub są nieprecyzyjne, dlatego wymagana jest ich interpretacja przez instytucje finansujące oraz przedsiębiorców/inwestorów. Z uwagi na zamierzenia inwestycyjne spółek oraz potrzebę budowy nowych mocy w Polsce potrzebne jest sprawne i szybkie wypracowanie przez sektor bankowy, przedsiębiorstwa i administrację publiczną wspólnych wytycznych w zakresie stosowania kryteriów aktu delegowanego do Taksonomii, w celu szybszego dostosowania się inwestorów do nowych reguł.**

Do roku 2030

W tej perspektywie na dużą skalę jest możliwa jedynie budowa nowych mocy wytwórczych opartych na gazie ziemnym.

- Jednostki gazowe dzięki swojej elastyczności mogą stabilizować pracę źródeł niesterowalnych takich jak farmy wiatrowe i fotowoltaika.
- Wnioski ze *Sprawozdania Ministra Klimatu i Środowiska z wyników monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w latach 2021-2022* - dwa możliwe scenariusze wystąpienia niedoborów mocy:
  - **scenariusz nr 1 (bazowy)** – wycofanie **do 2030r. około 9,2 GW w jednostkach sterowalnych**
  - **scenariusz nr 2** – wycofanie **do 2030r. 6,9 GW w jednostkach sterowalnych**
- Z tego powodu w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i nieprzerwanych dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępnych mocy dyspozycyjnych w okresie przejściowym.
- Rola gazu ziemnego jako paliwa przejściowego, ma także istotne znaczenie w przypadku transformacji krajowego sektora ciepłowniczego (jednostki wytwórcze wykorzystujące paliwo gazowe są jedynymi dostępnymi technologiami wielkoskalowymi).

Po roku 2030

W dalszej perspektywie czasu możliwa jest również budowa nowych mocy w el. jądrowych, w tym małych reaktorów modułowych (SMR).

- Zgodnie uchwałą Rady Ministrów z marca 2022 r. „Założenia do aktualizacji Polityki Energetycznej Polski do 2040 r.” równoległe do prac nad dużymi blokami jądrowymi nastąpić ma wdrożenie technologii opartych na SMR.
- Energetyka jądrowa po 2030 r. ma stanowić dodatkowy element dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej, przede wszystkim jako źródło stabilne niezależne od warunków pogodowych, wzmacniając tym samym bezpieczeństwo energetyczne kraju i zgodnie z ww. sprawozdaniem dla zapewnienia odpowiednich standardów bezpieczeństwa Polska powinna rozwijać energetykę jądrową zarówno w ramach PPEJ, jak i nieujętych w PPEJ technologii takich jak SMR.

I. Budowa nowych gazowych jednostek wytwórczych:

1. Produkcja energii elektrycznej z gazu ziemnego będzie uznana za zrównoważoną środowiskowo w sytuacji gdy **emisyjność będzie wynosić poniżej 100g CO₂e/kWh**.
2. Za zrównoważone środowisko uznane zostaną również inwestycje, dla których wydano pozwolenie na budowę do końca 2030 r., spełniające określone warunki:
  - a. **Wskaźnik emisji CO₂ poniżej 270g/kWh** lub średnioroczny **wolumen emisji CO₂ poniżej 550kg/kW na przestrzeni 20 lat**;
  - b. **Brak** technicznej i ekonomicznej **możliwości zastąpienia** planowanego źródła gazowego **źródłem OZE**;
    - a. Nowa jednostka **spowoduje wycofanie bloku opartego na stałych bądź płynnych paliwach kopalnych**;
    - b. Moc nowego bloku **maksymalnie 15% większa** niż moc jednostki zastępowanej;
    - c. Zdolność do przejścia na spalanie gazów odnawialnych i/lub niskoemisyjnych paliw gazowych i **przejście na ich całkowite spalanie do 31 grudnia 2035**;
    - d. Redukcja emisji **co najmniej o 55%** w stosunku do emisji jednostki zastępowanej;
    - e. Decyzja Państwa Członkowskiego o stopniowym zaprzestaniu wykorzystywania węgla do wytwarzania energii elektrycznej z węgla zawarta w KPEiK.

II. Kogeneracja i ciepłownictwo:

1. **Wysokosprawna kogeneracja, oparta na gazie ziemnym**, będzie uznana za zrównoważoną środowiskowo w sytuacji, gdy poziom emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia wynosi poniżej 100 g ekwiwalentu CO₂ na 1 kWh energii wyprodukowanej w skojarzeniu.
2. Za zrównoważone środowisko uznane zostaną również inwestycje, dla których wydano pozwolenie na budowę do końca 2030 r., spełniające określone warunki:
  - a. **Wskaźnik emisji CO₂ poniżej 270g/kWh energii wyjściowej;**
  - b. **Warunki zasadniczo analogiczne, jak w przypadku budowy nowych gazowych jednostek wytwórczych** (*brak zastępowalności źródłem OZE, wycofanie bloku opartego na stałych bądź płynnych paliwach kopalnych; zdolność do przejścia na spalanie gazów odnawialnych i/lub niskoemisyjnych paliw gazowych do końca 2035 r., redukcja emisji co najmniej 55% w stosunku do emisji jednostki zastępowanej; Decyzja Państwa Członkowskiego, o odejściu od węgla w energetyce*), z następującymi odrębnościami:
  - c. Nowo zainstalowana zdolność produkcyjna nie przekracza zdolności produkcyjnej zastępowanego obiektu;
  - d. Uzyskiwane oszczędności energii pierwotnej wynoszą co najmniej 10% w porównaniu do rozdzielnej produkcji ciepła i energii elektrycznej;
  - e. Modernizacja obiektu nie zwiększa zdolności produkcyjnych instalacji.

III. Wytwarzanie ciepła/chłodu w efektywnym systemie ciepłowniczym i chłodniczym:

1. Kryteria są zasadniczo analogiczne, jak w przypadku wysokosprawnej kogeneracji, z zastrzeżeniem, że ta działalność dotyczy wyłącznie energii cieplnej/chłodu oraz nie ma zastosowania kryterium w zakresie oszczędności energii pierwotnej. Należy wskazać, że definicja „efektywnego systemu ciepłowniczego” ulegnie modyfikacji, co zostało przewidziane w zrewidowanej dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej (zmieniona dyrektywa stanowi część pakietu “Fit for 55” i została w marcu 2023 r. uzgodniona pomiędzy Parlamentem i Radą UE). Kryteria w ramach ww. definicji będą ulegać dalszemu zaostrzeniu w kolejnych przedziałach czasowych, tj. od: 2028 r., 2035 r., 2040 r., 2045 r. i 2050 r., w ten sposób, że stopniowo wzrastałby wymagalny minimalny udział OZE i/lub ciepła odpadowego w systemie, przy równoczesnym docelowym zmniejszeniu znaczenia wysokosprawnej kogeneracji (od 2035 r. uzyskanie lub utrzymanie statusu systemu efektywnego nie byłoby już możliwe wyłącznie poprzez udział CHP).

IV. Budowa nowych jądrowych jednostek wytwórczych:

1. Budowa nowych jednostek jądrowych będzie uznana za zrównoważoną środowiskowo w przypadku jednostek, które otrzymały pozwolenie na budowę do **2045 r.**
2. Państwo Członkowskie musi spełniać warunki wynikające z przepisów unijnych w zakresie energetyki jądrowej wynikających z udziału w organizacji EURATOM.
3. Państwo Członkowskie musi posiadać **plan budowy i oddania do użytku do 2050 r. składowiska promieniotwórczych odpadów radioaktywnych.**
4. Projekt w pełni wykorzystuje najlepszą dostępną technologię i od 2025 r. paliwo odporne na wypadki, a **technologia jest certyfikowana i zatwierdzona przez krajowego regulatora bezpieczeństwa jądrowego.**

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z pkt. 4.27 ppkt 8 załącznika do uzupełniającego aktu delegowanego do Taksonomii, odpady promieniotwórcze mogą być, na mocy porozumień między państwami, składowane w innym państwie niż państwo wytworzenia. Obecnie zaawansowane prace nad tego typu składowiskami w przypadku Państw UE prowadzone są jedynie w Finlandii, Szwecji i Francji. Najbardziej zaawansowany jest projekt fiński, który oddany ma być od użytku w drugiej połowie lat 20.

Niezależnie od wyżej opisanych kryteriów technicznych z uwagi na ogólny charakter zapisów aktu delegowanego, a także mając na uwadze potrzebę transformacji polskiej energetyki należy również rozważyć poniższe kwestie.

- Akt delegowany mówi o tzw. „**Independent Third Party**” (ITP.) – należy zauważyć, że przepisy uzupełniającego aktu delegowanego 2022/1214 nie precyzują, jakie konkretnie jednostki będą mogły pełnić tę funkcję, a jedynie określają pewne warunki brzegowe do spełnienia przez takie instytucje.
- Wspomniane ekspertyzy, wzorem innych obowiązków jakie spoczywają na sektorze wytwórczym (m.in. spełnienie kryteriów wynikających z systemów wsparcia), powinny być wykonywane na zlecenie inwestorów i docelowo dostarczane bankom w celu ich weryfikacji na etapie pozyskiwania finansowania.
- **Możliwość indywidualnego rozpatrywania poszczególnych inwestycji w zakresie ich finansowania niezależnie od pozostałej działalności mając na uwadze plany i strategie spółek energetycznych deklarujących dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej.**
- **Taksonomia nie powinna mieć żadnego wpływu na inwestycje, które zostały już rozpoczęte i mają zapewnione finansowanie.**

- Przepisy aktu delegowanego zawierają wiele zapisów ogólnych lub są nieprecyzyjne, dlatego wymagana jest ich interpretacja przez instytucje finansujące oraz inwestorów.
- Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski w najbliższych latach Polska może stać się największym placem budowy źródeł jądrowych i gazowych, dlatego potrzebne jest priorytetowe potraktowanie kwestii wypracowania interpretacji aktu delegowanego oraz upowszechnienie tych wytycznych w sektorze finansowym i energetycznym.
- Z uwagi na ogólność przepisów, a także zamierzenia inwestycyjne spółek oraz potrzebę budowy nowych mocy w Polsce niezbędne jest sprawne i szybkie wypracowanie na poziomie odpowiednich instytucji administracji rządowej w konsultacjach z sektorem bankowym i energetycznym wytycznych stosowania przepisów aktu delegowanego do Taksonomii w zakresie energetyki gazowej i jądrowej.
- Akt delegowany do Taksonomii nie powinien mieć żadnego wpływu na inwestycje, które zostały już rozpoczęte i mają zapewnione finansowanie.
- W opracowywaniu wytycznych do aktu delegowanego, powinno się wziąć specyfikę rynku energii elektrycznej i ciepła w Polsce np. powołanie Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego (NABE – podmiot, który będzie właścicielem większości wycofywanych w przyszłości bloków węglowych)

Dziękujemy za uwagę